

บทที่ 4

ผลการศึกษา

ในการวิเคราะห์กระบวนการสรรหาและพฤติกรรมการบริหารงานของกรรมการบริหารศาลยุติธรรม ผู้วิจัยได้สำรวจทัศนคติของผู้พิพากษาที่มีต่อกระบวนการและวิธีการในการสรรหากรรมการบริหารศาลยุติธรรมประจำชั้นศาล และวิเคราะห์ถึงหลักเกณฑ์ที่ผู้พิพากษาใช้ในการตัดสินใจเลือกกรรมการบริหารศาลยุติธรรมประจำชั้นศาล รวมถึงสำรวจสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขเปลี่ยนแปลงวิธีการสรรหากรรมการบริหารศาลยุติธรรมประจำชั้นศาล ให้มีความถูกต้อง ชอบธรรม โปร่งใส สุจริต และสำรวจถึงระดับความรู้ความเข้าใจของผู้พิพากษาเกี่ยวกับบทบาทอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม ตลอดจนวิเคราะห์ถึงระดับการมีธรรมาภิบาลในการใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมที่ผ่านมาด้วย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้พิพากษาศาลชั้นต้นในภาค 5 จำนวน 179 ราย โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการศึกษา แต่ผลของการเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าวได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 147 ราย ทั้งนี้เนื่องจากการเก็บข้อมูลครอบคลุมพื้นที่หลายจังหวัด ทำให้ยากแก่การติดตามแบบสอบถามที่ไม่ได้รับกลับคืน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงใช้จำนวนประชากรเป้าหมาย จำนวน 147 ราย ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 82.12 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

จากการเก็บข้อมูลข้างต้น สามารถนำมาประมวลและวิเคราะห์ผลการศึกษาได้ โดยแบ่งออกเป็น 6 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ทัศนคติของผู้พิพากษาที่มีต่อกระบวนการและวิธีการในการสรรหากรรมการบริหารศาลยุติธรรมประจำชั้นศาล (ก.บ.ศ.)

ส่วนที่ 3 สภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขวิธีการในการสรรหากรรมการบริหารศาลยุติธรรมประจำชั้นศาล (ก.บ.ศ.) ให้มีความสุจริต โปร่งใส เป็นธรรม

ส่วนที่ 4 หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการเลือกและการไปใช้สิทธิเลือกสรรกรรมการบริหารศาลยุติธรรมประจำชั้นศาล (ก.บ.ศ.)

ส่วนที่ 5 ระดับการมีธรรมาภิบาลในการใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหาร
ศาลยุติธรรม (ก.บ.ศ.) ที่ผ่านมา

ส่วนที่ 6 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหาร
ศาลยุติธรรม (ก.บ.ศ.)

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป เป็นข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารราชการในศาลยุติธรรม
ของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา อายุการทำงาน และการ
บริหารราชการ

4.1.1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้พิพากษาที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	117	79.6
หญิง	30	20.4
รวม	147	100.0

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ในจำนวนผู้พิพากษาที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 147 ราย
ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีจำนวน 117 ราย คิดเป็นร้อยละ 79.6 ส่วนที่เป็นเพศหญิง มีเพียง 30
ราย คิดเป็นร้อยละ 20.4

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของผู้พิพากษาที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 30 ปี	2	1.4
31 – 40 ปี	59	40.1
41 – 50 ปี	77	52.4
51 – 60 ปี	4	2.7
มากกว่า 60 ปี	5	3.4
รวม	147	100.0

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้พิพากษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 41 – 50 ปี มีจำนวน 77 ราย คิดเป็นร้อยละ 52.4 รองลงมา มีอายุ 31 – 40 ปี จำนวน 59 ราย คิดเป็นร้อยละ 40.1 และมีอายุเกิน 60 ปี จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.4 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละของผู้พิพากษาที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตามการนับถือศาสนา

ศาสนา	จำนวน	ร้อยละ
ศาสนาพุทธ	142	96.6
ศาสนาคริสต์	3	2.0
ศาสนาอิสลาม	2	1.4
รวม	147	100.0

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้พิพากษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ จำนวน 142 ราย คิดเป็นร้อยละ 96.6 ส่วนที่นับถือศาสนาคริสต์ มีจำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.0 และมีเพียง 2 ราย ที่นับถือศาสนาอิสลาม คิดเป็นร้อยละ 1.4 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของผู้พิพากษาที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตามการดำรงตำแหน่ง

การดำรงตำแหน่ง	จำนวน	ร้อยละ
ผู้ช่วยผู้พิพากษา	1	0.7
ผู้พิพากษาประจำศาล	2	1.4
ผู้พิพากษาศาลชั้นต้น	113	76.9
ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลชั้นต้น	8	5.4
ผู้พิพากษาอาวุโส	5	3.4
ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล	18	12.2
รวม	147	100.0

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ผู้พิพากษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งเป็นผู้พิพากษาศาลชั้นต้น จำนวน 113 ราย คิดเป็นร้อยละ 76.9 ส่วนที่ดำรงตำแหน่งเป็นผู้พิพากษาหัวหน้าศาล มีจำนวน 18 ราย คิดเป็นร้อยละ 12.2 และดำรงตำแหน่งเป็นผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลชั้นต้น มีจำนวน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.4

ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละของผู้พิพากษาที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระยะเวลาในการรับราชการ (นับจากวันบรรจุเป็นผู้ช่วยผู้พิพากษาจนถึงปัจจุบัน)

ระยะเวลาในการรับราชการ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 5 ปี	19	12.9
6 – 10 ปี	70	47.6
11 – 15 ปี	46	31.3
16 – 20 ปี	6	4.1
มากกว่า 20 ปี	6	4.1
รวม	147	100.0

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ผู้พิพากษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่รับราชการมาเป็นระยะเวลา 6 - 10 ปี มีจำนวน 70 ราย คิดเป็นร้อยละ 47.6 รองลงมา ระยะเวลาในการรับราชการอยู่ระหว่าง 11 - 15 ปี มีจำนวน 46 ราย คิดเป็นร้อยละ 31.3 และรับราชการมาไม่ถึง 5 ปี มีจำนวน 19 ราย คิดเป็นร้อยละ 12.9

ตารางที่ 4.6 จำนวนและร้อยละของผู้พิพากษาที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตามวุฒิการศึกษา

วุฒิการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
- นิติศาสตรบัณฑิตและเนติบัณฑิต	100	68.0
- นิติศาสตรบัณฑิต เนติบัณฑิต และ ปริญญาโททางกฎหมาย	35	23.8
- นิติศาสตรบัณฑิต เนติบัณฑิต และ ปริญญาโทในสาขาอื่น	11	7.5
- นิติศาสตรบัณฑิต เนติบัณฑิต และ สูงกว่าปริญญาโท	1	0.7
รวม	147	100.0

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ผู้พิพากษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีวุฒិการศึกษายู่ในระดับนิติศาสตรบัณฑิตและเนติบัณฑิต มีจำนวน 100 ราย คิดเป็นร้อยละ 68.0 รองลงมา มีวุฒิการศึกษายู่ในระดับนิติศาสตรบัณฑิต เนติบัณฑิต และปริญญาโททางกฎหมาย จำนวน 35 ราย คิดเป็นร้อยละ 23.8 มีวุฒิการศึกษายู่ในระดับนิติศาสตรบัณฑิต เนติบัณฑิต และปริญญาโทในสาขาอื่น เช่น สาขารัฐประศาสนศาสตร์ สาขาเศรษฐศาสตร์การเมือง จำนวน 11 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.5 ส่วนผู้พิพากษาที่มีวุฒิการศึกษายู่ในระดับนิติศาสตรบัณฑิต เนติบัณฑิต และปริญญาโทที่สูงกว่าปริญญาโท จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.7

ตารางที่ 4.7 จำนวนและร้อยละของผู้พิพากษาที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตามประสบการณ์ในการบริหารราชการศาลยุติธรรม

ประสบการณ์	จำนวน	ร้อยละ
- มี	22	15.0
- ไม่มี	125	85.0
รวม	147	100.0

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ผู้พิพากษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์ในการบริหารราชการศาลยุติธรรม มีจำนวน 125 ราย คิดเป็นร้อยละ 85.0 ส่วนผู้พิพากษาที่มีประสบการณ์ในการบริหารราชการศาลยุติธรรม มีเพียง 22 ราย คิดเป็นร้อยละ 15.0

ตารางที่ 4.8 ความคิดเห็นของผู้พิพากษาที่มีต่อคุณสมบัติของผู้บริหารราชการศาลยุติธรรม

คุณสมบัติของผู้บริหารราชการศาลยุติธรรม	จำนวน	ร้อยละ
- ผู้บริหารมืออาชีพ	26	17.7
- ผู้มีความรู้เรื่องการบริหารและการปกครอง	76	51.7
- ผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ	31	21.1
- อื่น ๆ	14	9.5
รวม	147	100.0

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ผู้พิพากษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อคุณสมบัติของผู้บริหารราชการศาลยุติธรรมว่าควรเป็นผู้มีความรู้เรื่องการบริหารและการปกครอง มีจำนวน 76 ราย คิดเป็นร้อยละ 51.7 รองลงมา เห็นว่าจะเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในการปฏิบัติหน้าที่ มีจำนวน 31 ราย คิดเป็นร้อยละ 21.1 และผู้ที่เห็นว่าการบริหารราชการศาลยุติธรรมจำเป็นต้องใช้ผู้บริหารมืออาชีพ มีจำนวน 26 ราย คิดเป็นร้อยละ 17.7 นอกจากนี้ ยังมีผู้พิพากษา จำนวน 14 ราย คิดเป็นร้อยละ 9.5 ที่แสดงความคิดเห็น

อื่น ๆ ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าในการบริหารราชการศาลยุติธรรม ประการแรก ผู้บริหารต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต มีคุณธรรม รักความถูกต้อง เป็นธรรม วิสัยทัศน์กว้างไกล มีบุคลิกภาพเป็นผู้นำ ประการที่ 2 ต้องให้ผู้พิพากษาที่มีความรู้เรื่องการบริหารการปกครองกับมีความสามารถในการประสานราชการกับหน่วยงานอื่น รวมถึงฝ่ายการเมืองเป็นผู้บริหาร ประการที่ 3 ผู้บริหารต้องยึดมั่นในอุดมการณ์ และเข้าใจระบบงานของศาล ประการสุดท้าย ผู้บริหารต้องมีความรู้เรื่องบริหารกระบวนการยุติธรรม และควรเป็นผู้พิพากษาเท่านั้น

ตารางที่ 4.9 การเปรียบเทียบความคิดเห็นผู้พิพากษาที่มีต่อการบริหารราชการศาลยุติธรรม
จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหารราชการศาลยุติธรรม

ประสบการณ์	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	Sig.	F - Value
- มี	22	2.15	0.87	0.720	0.179
- ไม่มี	125	2.22	0.85		

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ในการเลือกบุคคลเข้ามาบริหารราชการศาลยุติธรรม ความคิดเห็นของผู้พิพากษาทั้งที่มีและไม่มีประสบการณ์ในการบริหารราชการศาลยุติธรรม ไม่มีความแตกต่างกัน (Sig. = 0.720) หรือจะกล่าวได้ว่า ผู้พิพากษาไม่ว่าจะมีหรือไม่มีประสบการณ์ในการบริหารราชการศาลยุติธรรม ความคิดเห็นในการเลือกบุคคลเข้ามาบริหารราชการศาลยุติธรรม ก็จะไม่แตกต่างกัน

4.2 ทักษะของผู้พิพากษาที่มีต่อกระบวนการและวิธีการในการสรรหากรรมการบริหารศาลยุติธรรมประจำชั้นศาล (ก.บ.ศ.)

ตารางที่ 4.10 ทักษะของผู้พิพากษาที่มีต่อกระบวนการและวิธีการในการสรรหากรรมการบริหารศาลยุติธรรมประจำชั้นศาล (ก.บ.ศ.)

(N = 147)

กระบวนการและวิธีการสรรหาที่ใช้ในปัจจุบัน	เห็นด้วย		ไม่ค่อยเห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย		ค่าเฉลี่ย	S.D.
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
1 การจัดทำบัญชีรายชื่อและหมายเลขผู้มีสิทธิรับเลือก โดยแยกข้าราชการตุลาการในแต่ละชั้นศาล	127	87.6	12	8.3	6	4.1	2.83	0.47
2 การกำหนดสัดส่วนให้มีกรรมการจากชั้นศาลละ 4 คน เท่า ๆ กัน	121	83.4	18	12.4	6	4.1	2.79	0.49
3 การกำหนดให้ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก 2 คน เป็น ก.บ.ศ.	80	55.2	40	27.6	25	17.2	2.37	0.76
4 การกำหนดวาระการดำรงตำแหน่งไว้ 2 ปี	113	77.9	27	18.6	5	3.4	2.74	0.51
5 การกำหนดห้ามไม่ให้ดำรงตำแหน่งเกิน 2 วาระติดต่อกัน	123	84.8	16	11.0	6	4.1	2.80	0.49
6 การให้ผู้พิพากษาแต่ละชั้นศาลสามารถเลือกผู้สมัครได้จากผู้มีสิทธิรับเลือกตั้งทั้งหมด	108	74.5	21	14.5	16	11.0	2.63	0.67
7 ข้าราชการตุลาการในศาลชั้นต้นที่มีอาวุโส 100 คน แรกเท่านั้นที่มีสิทธิรับเลือกเป็น ก.บ.ศ. ประจำศาลชั้นต้น	70	48.3	56	38.6	19	13.1	2.35	0.70

ตารางที่ 4.10 ทักษะของผู้พิพากษาที่มีต่อกระบวนการและวิธีการในการสรรหากรรมการบริหาร
ศาลยุติธรรมประจำชั้นศาล (ต่อ)

(N = 147)

กระบวนการและวิธีการสรรหา ที่ใช้ในปัจจุบัน	เห็นด้วย		ไม่ค่อยเห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย		ค่าเฉลี่ย	S.D.
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
8 ให้มีการจัดทำบัญชีรายชื่อและ หมายเลขผู้มีสิทธิได้รับการ เลือกเป็น ก.บ.ศ. พร้อมบัตร เลือกตั้งไปยังข้าราชการตุลา การที่มีสิทธิเลือก	134	92.4	7	4.8	4	2.8	2.89	0.38
9 ให้ผู้พิพากษาในแต่ละชั้นศาลที่ ต้องการลงคะแนนเลือก เขียน หมายเลขที่เลือกในบัตรด้วย ตนเองและใส่ซองปิดผนึก ส่งไปยังเลขาธิการสำนักงาน ศาลยุติธรรม	125	86.2	14	9.7	6	4.1	2.82	0.48
10 การให้มีคณะกรรมการตรวจ นับคะแนนที่ประกอบด้วย ข้าราชการตุลาการที่ไม่มีสิทธิ รับเลือกเป็นผู้ตรวจนับคะแนน	124	85.5	12	8.3	9	6.2	2.79	0.53
11 การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียเข้าร่วมสังเกตการณ์ใน การนับคะแนนเพื่อความ โปร่งใส	136	93.8	5	3.4	4	2.8	2.91	0.37
12 ให้มีการประกาศชื่อผู้ได้รับ เลือกต่อหน้าผู้ซึ่งอยู่ ณ ที่ทำ การตรวจนับคะแนน และปิด ประกาศรายชื่อไว้ ณ สถานที่ นั้นด้วย	135	93.1	7	4.8	3	2.1	2.91	0.35

ค่าเฉลี่ยรวม = 2.73 S.D. = 0.21

จากตารางที่ 4.10 พบว่า เมื่อมองในภาพรวม ผู้พิพากษาที่ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับหลักเกณฑ์และวิธีการในการสรรหาและเลือกกรรมการบริหารศาลยุติธรรมประจำชั้นศาล (ก.บ.ศ.) โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.73 เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละประเด็นแล้วพบว่า ผู้พิพากษาเห็นด้วยในทุก ๆ ประเด็นของการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการและวิธีการในการสรรหากรรมการบริหารศาลยุติธรรมประจำชั้นศาล

ประเด็นที่ผู้พิพากษาเห็นด้วยมากกว่าประเด็นอื่นทั้งหมด คือ การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าร่วมสังเกตการณ์ในการนับคะแนนเพื่อความโปร่งใส และให้มีการประกาศชื่อผู้ได้รับเลือกต่อหน้าผู้ซึ่งอยู่ ณ ที่ทำการตรวจนับคะแนน และปิดประกาศรายชื่อไว้ ณ สถานที่นั้นด้วย (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.91 เท่ากัน) รองลงมา ผู้พิพากษาเห็นด้วยที่จะให้มีการจัดทำบัญชีรายชื่อและหมายเลขผู้มีสิทธิได้รับการเลือกเป็น ก.บ.ศ. พร้อมบัตรเลือกตั้งไปยังข้าราชการตุลาการที่มีสิทธิเลือก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.89) และเห็นด้วยในการจัดทำบัญชีรายชื่อและหมายเลขผู้มีสิทธิรับเลือก โดยแยกข้าราชการตุลาการในแต่ละชั้นศาล รวมถึงให้ผู้พิพากษาในแต่ละชั้นศาลที่ต้องการลงคะแนนเลือก เขียนหมายเลขที่เลือกในบัตรด้วยตนเองและใส่ซองปิดผนึกส่งไปยังเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม โดยกำหนดห้ามไม่ให้ดำรงตำแหน่งเกิน 2 วาระ ติดต่อกัน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.83 2.82 และ 2.80 ตามลำดับ)

นอกจากนี้ ผู้พิพากษายังเห็นด้วยกับการให้มีคณะกรรมการตรวจนับคะแนนที่ประกอบด้วยข้าราชการตุลาการที่ไม่มีสิทธิรับเลือกเป็นผู้ตรวจนับคะแนน และการกำหนดสัดส่วนให้มีกรรมการจากชั้นศาลละ 4 คน เท่า ๆ กัน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.79 เท่ากัน) และเห็นด้วยกับการกำหนดวาระการดำรงตำแหน่ง ก.บ.ศ. ไว้ 2 ปี การให้ผู้พิพากษาแต่ละชั้นศาลสามารถเลือกผู้สมัครได้จากผู้มีสิทธิรับเลือกตั้งทั้งหมด การกำหนดให้มีผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก 2 คน เป็น ก.บ.ศ. และเห็นว่าข้าราชการตุลาการในศาลชั้นต้นที่มีอายุ 100 คนแรกเท่านั้นที่มีสิทธิรับเลือกเป็น ก.บ.ศ. ประจำศาลชั้นต้น (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.74 2.63 2.37 และ 2.35 ตามลำดับ)

4.3 สภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขวิธีการในการสรรหากรรมการบริหารศาลยุติธรรมประจำชั้นศาล (ก.บ.ศ.) ให้มีความสุจริต โปร่งใส เป็นธรรม

ตารางที่ 4.11 สภาพปัญหาที่พบจากการสรรหากรรมการบริหารศาลยุติธรรมประจำชั้นศาล(ก.บ.ศ.)
(N = 147)

	สภาพปัญหา	พบ		ไม่พบ	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	ผู้พิพากษาที่ต้องการได้รับเลือกเป็น ก.บ.ศ. มีการเดินสายหาเสียงเหมือนการเลือกตั้งทางการเมือง	130	89.7	15	10.3
2	มีการให้คำมั่นสัญญาเพื่อแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ระหว่างผู้ที่ทำหน้าที่เหมือนหัวคะแนนกับผู้ต้องการได้รับเลือกตั้ง	89	61.4	56	38.6
3	มีการพยายามหาผู้ที่เป็นพรรคพวกในกลุ่มเดียวกันมาสืบทอดอำนาจแทนเมื่อตนหมดอายุ	90	62.1	55	37.9
4	มีการใช้เงินทุนจำนวนมากในการเดินทางไปหาคะแนนเสียงตามศาลต่าง ๆ ทั่วประเทศ	56	38.6	89	61.4
5	ผู้พิพากษาที่มีสิทธิเลือกไม่ทราบประวัติและผลงานของผู้ที่มีความประสงค์จะได้รับการเลือกเป็น ก.บ.ศ. ดีพอ ทำให้ไม่สามารถเลือกบุคคลบนพื้นฐานของความรู้ความสามารถที่เหมาะสม	131	90.3	14	9.7
6	ผู้พิพากษาที่ได้รับเลือกยังขาดความรู้ ทักษะด้านการบริหารจัดการและคุณลักษณะที่ดีของผู้บริหาร	105	72.4	40	27.6
7	ผู้ได้รับเลือกส่วนใหญ่ได้รับคะแนนเสียงสนับสนุนที่ต่ำ คือ ประมาณ 20-30% ของผู้ใช้สิทธิ จึงไม่ใช่ผู้ที่ได้รับความไว้วางใจหรือยอมรับของประชาชนของข้าราชการตุลาการ	87	60.0	58	40.0

คะแนนสูงสุด = 7 คะแนนต่ำสุด = 0 ค่าคะแนนเฉลี่ย = 4.68

จากตารางที่ 4.11 พบว่า เมื่อมองในภาพรวม ผู้พิพากษาที่ตอบแบบสอบถามพบปัญหาจากการปฏิบัติงานเป็นการสรรหากรรมการบริหารศาลยุติธรรมประจำชั้นศาล (ก.บ.ศ.) ในระดับมาก

เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละสภาพปัญหา พบว่า เกือบทุก ๆ ประเด็นที่ผู้วิจัยได้สอบถาม ยกเว้นประเด็นการใช้เงินทุนจำนวนมากในการเดินทางไปหาคะแนนเสียงตามศาลต่าง ๆ ทั่วประเทศ ที่มีผู้ที่พบปัญหาเพียงร้อยละ 38.6 สำหรับในประเด็นอื่น ๆ พบว่า สภาพปัญหาจากการสรรหากรรมการบริหารศาลยุติธรรมประจำชั้นศาล (ก.บ.ศ.) ที่ผู้พิพากษาพบมากที่สุดคือ ร้อยละ 90.3 พบปัญหาเกี่ยวกับการไม่ทราบประวัติและผลงานของผู้ที่มีความประสงค์จะได้รับการเลือกเป็น ก.บ.ศ. ดีพอ ทำให้ผู้พิพากษาที่มีสิทธิเลือก ก.บ.ศ. นั้น ไม่สามารถใช้ความเหมาะสมของความรู้ความสามารถเป็นพื้นฐานในการเลือกบุคคลเป็น ก.บ.ศ. รองลงมา ร้อยละ 89.7 พบปัญหาเกี่ยวกับการเดินสายหาเสียงเหมือนการเลือกตั้งทางการเมืองของผู้พิพากษาที่ต้องการได้รับการเลือกเป็น ก.บ.ศ. ร้อยละ 72.4 พบปัญหาการขาดความรู้ ทักษะด้านการบริหารจัดการ และคุณลักษณะที่ดีในการเป็นผู้บริหารของผู้พิพากษาที่ได้รับเลือก ส่วนการพยายามหาผู้ที่เป็นพรรคพวกในกลุ่มเดียวกันมาสืบทอดอำนาจแทนเมื่อตนหมดอายุ การให้คำมั่นสัญญาเพื่อแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ระหว่างผู้ที่ทำหน้าที่เหมือนห้วคะแนนกับผู้ต้องการได้รับเลือกตั้ง และการที่ผู้ได้รับเลือกส่วนใหญ่ไม่ใช่ผู้ที่ได้รับความไว้วางใจหรือยอมรับของประชาชนของข้าราชการตุลาการ เนื่องจากได้รับคะแนนเสียงสนับสนุนที่ต่ำ คือ ประมาณ ร้อยละ 20 - 30 ของผู้ใช้สิทธิ เป็นปัญหาที่พบในลำดับต่อมา คิดเป็นร้อยละ 62.1 61.4 และ 60.0 และปัญหาอื่นๆ ที่พบ จะเป็นการใช้โทรศัพท์ที่ทางราชการออกค่าใช้จ่ายในการหาเสียง รวมถึงมีการแอบแฝงเดินสายหาเสียงเข้ากับการเดินทางไปปฏิบัติราชการอื่นโดยเบี่ยงเบนประมาณจากทางราชการ เป็นต้น

ตารางที่ 4.12 แนวทางการแก้ไขเปลี่ยนแปลงวิธีการสรรหากรรมการบริหารศาลยุติธรรมประจำ
ชั้นศาล (ก.บ.ศ.) เพื่อแก้ไขปัญหาความไม่สุจริต โปร่งใส เป็นธรรม

(N = 147)

รูปแบบและวิธีการสรรหา ก.บ.ศ. ที่ควรนำมาปรับใช้ใหม่	เห็นด้วย		ไม่ค่อยเห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย		ค่าเฉลี่ย	S.D.
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
1 เปิดให้ผู้พิพากษาที่ประสงค์จะ ได้รับการเลือกสรรเป็น ก.บ.ศ. ในแต่ละชั้นศาลสามารถสมัคร เป็น ก.บ.ศ. ได้แทนการกำหนด รายชื่อผู้พิพากษาแต่ละชั้นศาล	91	62.8	33	22.8	21	14.5	2.48	0.73
2 ให้ผู้สมัครแนะนำตัวได้อย่าง เป็นทางการเพื่อเผยแพร่ให้ ทราบประวัติดผลงาน วิสัยทัศน์ ของผู้สมัครเท่านั้น แต่ห้ามหา เสียงเด็ดขาด	130	89.7	12	8.3	3	2.1	2.87	0.38
3 ใช้วิธีการยังเสียงโดยให้ ผู้พิพากษาที่มีสิทธิลงคะแนน เสียงสนับสนุนเสนอชื่อบุคคล ที่เห็นสมควรขึ้นมาเพื่อรับการ ทาบถาม แล้วจึงเปิดให้มีการ เลือกเฉพาะผู้ที่ได้รับการทาบถาม เท่านั้น	46	31.7	66	45.5	33	22.8	2.08	0.73
4 ผู้ได้รับการเสนอชื่อและรับการ ทาบถามแล้ว สามารถเผยแพร่ ประวัติดผลงาน และวิสัยทัศน์ เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ให้ ผู้มีสิทธิลงคะแนนสนับสนุน ทราบได้ทางเว็บไซต์ศาล ยุติธรรมเอกสาร สิ่งพิมพ์ของ ศาลเท่านั้น	88	60.7	32	22.1	25	17.2	2.43	0.77

ตารางที่ 4.12 แนวทางการแก้ไขเปลี่ยนแปลงวิธีการสรรหากรรมการบริหารศาลยุติธรรมประจำชั้นศาล เพื่อแก้ไขปัญหาคอขวดไม่สุจริต โปร่งใส เป็นธรรม (ต่อ)

(N = 147)

รูปแบบและวิธีการสรรหา ก.บ.ศ. ที่ควรนำมาปรับใช้ใหม่	เห็นด้วย		ไม่ค่อยเห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย		ค่าเฉลี่ย	S.D.
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
5 ผู้ได้รับการเลือกสรรจะต้องได้รับคะแนนสนับสนุนขั้นต่ำเกินกว่ากึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิลงคะแนน	64	44.1	62	42.8	19	13.1	2.31	0.69
6 ผู้มีสิทธิได้รับการเลือกสรรเป็น ก.บ.ศ. ต้องมีประสบการณ์ในการบริหารราชการ (ศาล) มาแล้ว เพื่อให้มีความสามารถในการบริหารจัดการที่ดี	92	63.4	38	26.2	15	10.3	2.53	0.67

ค่าเฉลี่ยรวม = 2.45 S.D. = 0.43

จากตารางที่ 4.12 พบว่า เมื่อมองในภาพรวม ผู้พิพากษาที่ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับแนวทางการแก้ไขเปลี่ยนแปลงรูปแบบและวิธีการสรรหากรรมการบริหารศาลยุติธรรมประจำชั้นศาล (ก.บ.ศ.) ที่ควรนำมาปรับใช้ใหม่ (ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.45)

เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละประเด็นแล้วพบว่า ประเด็นที่ผู้พิพากษาเห็นด้วยเรียงลำดับดังนี้

ให้ผู้สมัครแนะนำตัวได้อย่างเป็นทางการมากที่สุด เพื่อเผยแพร่ให้ทราบประวัติผลงาน วิสัยทัศน์ของผู้สมัครเท่านั้น แต่ห้ามหาเสียงเด็ดขาด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.87) รองลงมา เห็นด้วยกับการให้ผู้มีสิทธิได้รับการเลือกสรรเป็น ก.บ.ศ. มีประสบการณ์ในการบริหารราชการ (ศาล) มาแล้ว เพื่อให้มีความสามารถในการบริหารจัดการที่ดี และการเปิดให้ผู้พิพากษาที่ประสงค์จะได้รับการเลือกสรรเป็น ก.บ.ศ. ในแต่ละชั้นศาลสามารถสมัครเป็น ก.บ.ศ. ได้แทนการกำหนดรายชื่อผู้พิพากษาแต่ละชั้นศาล รวมถึงผู้ได้รับการเสนอชื่อและรับการทาบทามแล้ว สามารถเผยแพร่ประวัติผลงาน และวิสัยทัศน์เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ และให้ผู้มีสิทธิลงคะแนนสนับสนุนทราบได้ทางเว็บไซต์ศาลยุติธรรมเอกสาร สิ่งพิมพ์ของศาลเท่านั้น (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.53 2.48 และ 2.43 ตามลำดับ)

ในส่วนของผู้พิพากษาไม่ค่อยเห็นด้วย คือ การที่ผู้ได้รับการเลือกสรรจะต้องได้รับคะแนนสนับสนุนขั้นต่ำเกินกว่ากึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิลงคะแนนทั้งหมด และการใช้วิธีการหยั่งเสียงโดยให้ผู้พิพากษาที่มีสิทธิลงคะแนนเสียงสนับสนุนเสนอชื่อบุคคลที่เห็นสมควรขึ้นมาเพื่อรับการทาบถาม แล้วจึงเปิดให้มีการเลือกเฉพาะผู้ที่ได้รับการทาบถามเท่านั้น (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.31 และ 2.08 ตามลำดับ)

ดังนั้น แนวทางการแก้ไขเปลี่ยนแปลงวิธีการสรรหากรรมการบริหารศาลยุติธรรมประจำชั้นศาล (ก.บ.ศ.) เพื่อให้เกิดความสุจริต โปร่งใส ถูกต้อง ชอบธรรม สอดคล้องกับบรรทัดฐานของความเป็นข้าราชการตุลาการ พอสรุปได้ดังนี้

1. สำนักงานศาลยุติธรรมควรกำหนดรูปแบบวิธีการในการแนะนำตัวของผู้สมัครห้ามมิให้หาเสียงด้วยตนเอง หรือวิธีการที่มิได้กำหนดไว้ เช่น แจกหุ้न ปฏิทิน ของชำร่วย ฯลฯ เพื่อให้เกิดความเสมอภาค และเป็นระบบเดียวกัน
2. ไม่ต้องมีการสรรหา แต่กำหนดให้เป็นโดยตำแหน่ง เช่น ประธานศาลฎีกา ประธานศาลอุทธรณ์ ฯลฯ
3. ควรมีการปลูกจิตสำนึกให้ผู้พิพากษาที่มีสิทธิได้รับการเลือกสรรมีทัศนคติ ความมุ่งมั่นในการพัฒนาศาลยุติธรรม

4.4 หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินใจเลือกและการไปใช้สิทธิเลือกสรรกรรมการบริหารศาลยุติธรรมประจำชั้นศาล (ก.บ.ศ.)

4.4.1 การไปใช้สิทธิในการเลือกสรรกรรมการบริหารศาลยุติธรรมประจำชั้นศาล (ก.บ.ศ.)

ตารางที่ 4.13 การใช้สิทธิเลือกสรรกรรมการบริหารศาลยุติธรรมประจำชั้น (กบศ.)

การใช้สิทธิ	จำนวน	ร้อยละ
ทุกครั้ง	106	73.1
เกือบทุกครั้ง	32	22.1
บางครั้ง	6	4.1
ไม่เคย	1	0.7
รวม	147	100.0

จากตารางที่ 4.13 พบว่า การใช้สิทธิเลือกสรร กบศ. ประจำชั้นศาลของผู้พิพากษาที่ตอบแบบสอบถามที่ผ่านมา ส่วนใหญ่ ร้อยละ 73.1 ไปใช้สิทธิเลือกสรร กบศ. ประจำชั้นศาลทุกครั้ง ร้อยละ 22.1 ไปใช้สิทธิเกือบทุกครั้ง และร้อยละ 4.1 ไปใช้สิทธิบางครั้ง

ตารางที่ 4.14 สาเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกกรรมการบริหารศาลยุติธรรมประจำชั้นศาล (ก.บ.ศ.)

สาเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิ	จำนวน	ร้อยละ
ลืม	12	36.4
ไม่ทราบจะเลือกใคร	18	54.5
ไม่สนใจ	1	3.0
ไม่เห็นประโยชน์	2	6.0
รวม	33	100.0

ไม่ตอบ 13 ราย

จากตารางที่ 4.14 พบว่า สาเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกกรรมการบริหารศาลยุติธรรมประจำชั้นศาล (ก.บ.ศ.) ของผู้พิพากษาที่ตอบแบบสอบถาม คือ ร้อยละ 54.5 ไม่ทราบจะเลือกใครเป็น ก.บ.ศ. ดี ร้อยละ 36.4 ลืม ร้อยละ 6.0 ไม่เห็นประโยชน์ มองว่าเป็นเรื่องที่ไกลตัว และร้อยละ 3.0 ไม่สนใจ

ตารางที่ 4.15 การทราบข้อมูลของผู้พิพากษาที่ประสงค์จะได้รับเลือกให้เป็นกรรมการบริหารศาล
ยุติธรรมประจำชั้นศาล (ก.บ.ศ.)

วิธีการ	จำนวน	ร้อยละ
- SMS	78	53.8
- จดหมายไปรษณีย์แนะนำตัว	123	84.8
- โทรศัพท์มาแนะนำตัว	86	59.3
- ผู้บังคับบัญชา	60	41.4
- ข่าวศาลยุติธรรม	59	40.7
- E-mail	3	2.1
- website ศาลยุติธรรม	22	15.2
- รู้จักส่วนตัว	70	48.3
- พวักพ้อง	83	57.2
- มาแนะนำตัวที่ศาล	94	64.8

*หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ผู้พิพากษาที่ตอบแบบสอบถามได้ทราบข้อมูลของผู้พิพากษาที่
ประสงค์จะได้รับเลือกให้เป็นกรรมการศาลยุติธรรมประจำชั้นศาล โดยการใช้จดหมายไปรษณีย์
แนะนำตัวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 84.8 รองลงมา ร้อยละ 64.8 ใช้วิธีการมาแนะนำตัวที่ศาลด้วย
ตนเอง และร้อยละ 59.3 ใช้โทรศัพท์มาแนะนำตัว ตามลำดับ

4.4.2 หลักเกณฑ์ที่ผู้พิพากษาใช้เป็นเหตุผลในการตัดสินใจเลือกบุคคลมาเป็นกรรมการบริหาร ศาลยุติธรรมประจำชั้นศาล (ก.บ.ศ.)

ตารางที่ 4.16 หลักเกณฑ์ที่ผู้พิพากษาใช้เป็นเหตุผลในการตัดสินใจเลือกบุคคลมาเป็นกรรมการ
บริหารศาลยุติธรรมประจำชั้นศาล (ก.บ.ศ.)

(N = 147)

เกณฑ์ประกอบการตัดสินใจ	ใช้เป็นหลัก		ใช้ประกอบ		ไม่ได้ใช้		ค่าเฉลี่ย	S.D.
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
1 ระดับการศึกษา	22	15.2	58	40.0	65	44.8	1.70	0.71
2 อายุงานในราชการตุลาการ	31	21.4	77	53.1	37	25.5	1.95	0.68
3 คุณลักษณะความเป็นผู้พิพากษา	125	86.2	12	8.3	8	5.5	2.80	0.51
4 คุณลักษณะทางการบริหาร	124	85.5	15	10.3	6	4.1	2.81	0.48
5 บุคลิกภาพส่วนบุคคล	98	67.6	41	28.3	6	4.1	2.63	0.56
6 ความรู้ความสามารถทางวิชาการ	69	47.6	65	44.8	11	7.6	2.40	0.62
7 ผลงานตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน	79	54.5	59	40.7	7	4.8	2.49	0.59
8 นโยบาย วิสัยทัศน์	103	71.0	33	22.8	9	6.2	2.64	0.59
9 ความใกล้ชิดและรู้จักเป็นการส่วนตัว	33	22.8	81	55.9	31	21.4	2.01	0.66
10 การตอบแทนน้ำใจที่เคยร่วมงานกันมา	20	13.8	46	31.7	79	54.5	1.59	0.72
11 การตอบแทนบุญคุณที่เคยให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน	14	9.7	48	33.1	83	57.2	1.52	0.66

ตารางที่ 4.16 หลักเกณฑ์ที่ผู้พิพากษาใช้เป็นเหตุผลในการตัดสินใจเลือกบุคคลมาเป็นกรรมการบริหารศาลยุติธรรมประจำชั้นศาล (ต่อ)

(N = 147)

เกณฑ์ประกอบการตัดสินใจ	ใช้เป็นหลัก		ใช้ประกอบ		ไม่ได้ใช้		ค่าเฉลี่ย	S.D.
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
12 การฝากฝังจากพวกพ้อง เพื่อนฝูง	18	12.4	68	46.9	59	40.7	1.71	0.67
13 การฝากฝังจากผู้บังคับบัญชา	17	11.7	70	48.3	58	40.0	1.71	0.66

ค่าเฉลี่ยรวมระบบ = 2.15 S.D. = 0.29

จากตารางที่ 4.16 พบว่า เมื่อมองในภาพรวม ผู้พิพากษาที่ตอบแบบสอบถามมีเหตุผลประกอบการตัดสินใจเลือกบุคคลมาเป็นกรรมการบริหารศาลยุติธรรมประจำชั้นศาล โดยยึดหลักหลักคุณธรรมเท่า ๆ กับระบบอุปถัมภ์ หรือจะกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าในการเลือกบุคคลมาเป็นกรรมการบริหารศาลยุติธรรมประจำชั้นศาล ผู้พิพากษาใช้ระบบคุณธรรมเป็นเหตุผลหลักประกอบการพิจารณาตัดสินใจผสมกับระบบอุปถัมภ์ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวมจัดอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง (ค่าเฉลี่ยรวม = 2.15)

เมื่อพิจารณารายละเอียดของเกณฑ์ในระบบคุณธรรม (ประเด็นข้อที่ 1 - 8) ในแต่ละประเด็นแล้วพบว่า จากประสบการณ์ที่ผู้พิพากษาได้ใช้สิทธิเลือกสรรบุคคลที่จะมาดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารศาลยุติธรรมประจำชั้นศาล (ก.บ.ศ.) มาแล้ว ผู้พิพากษาได้ใช้หลักเกณฑ์คุณลักษณะทางการบริหาร เช่น ความเป็นผู้นำ มนุษยสัมพันธ์ วุฒิภาวะทางอารมณ์ ความคิด สติปัญญาเป็นเหตุผลหลักในการพิจารณาประกอบการตัดสินใจมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.81) รองลงมา ผู้พิพากษาได้ใช้คุณลักษณะความเป็นผู้พิพากษา เช่น ความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม นโยบาย วิสัยทัศน์ บุคลิกภาพส่วนบุคคล เช่น กริยา มารยาท การแต่งกาย อหยาสัยไมตรี ฯลฯ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.80 2.64 และ 2.63 ตามลำดับ) รวมถึงใช้ผลงานตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ตลอดจนใช้ความรู้ความสามารถทางวิชาการ เป็นเกณฑ์หลักในการพิจารณาเลือกสรรบุคคลที่จะมาดำรงตำแหน่ง ก.บ.ศ. (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.49 และ 2.40) ส่วนเรื่องของอายุการทำงานในราชการตุลาการ และระดับการศึกษาของบุคคลที่จะมาดำรงตำแหน่ง ก.บ.ศ. ดังกล่าว ผู้พิพากษาใช้เป็นเกณฑ์ประกอบการพิจารณาบ้าง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.95 และ 1.70)

นอกจากนี้ ยังมีเหตุผลอีกหลายประการที่ผู้พิพากษาใช้เป็นเกณฑ์ประกอบการในการพิจารณาเลือกบุคคลที่จะมาดำรงตำแหน่ง ก.บ.ศ. บ้าง โดยเฉพาะในส่วนของเกณฑ์ในระบบอุปถัมภ์ (ประเด็นข้อที่ 9 - 13) เช่น ความใกล้ชิดและรู้จักเป็นการส่วนตัว (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.01) หรือแม้แต่การฝากฝังจากพวกพ้อง เพื่อนฝูง ผู้บังคับบัญชา เป็นต้น (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.71) ส่วนในเรื่องการตอบแทนน้ำใจที่เคยร่วมงานกันมา และการตอบแทนบุญคุณที่เคยให้ความช่วยเหลือสนับสนุนต่าง ๆ ผู้พิพากษาไม่ได้นำมาใช้เป็นเกณฑ์พิจารณาเลือกบุคคลที่จะมาดำรงตำแหน่ง ก.บ.ศ. (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.59 และ 1.52)

อย่างไรก็ตาม นอกเหนือจากที่กล่าวมาข้างต้น ยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้พิพากษาในการพิจารณาเลือกบุคคลที่จะมาดำรงตำแหน่ง ก.บ.ศ. เช่น โงวเฮงดี ความมุ่งมั่น และตั้งใจที่จะเข้ามาทำงานให้เกิดประโยชน์ต่อศาลยุติธรรม เป็นต้น

สำหรับวิธีการเลือกสรร ก.บ.ศ. ที่ผู้พิพากษาแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมว่าเป็นประโยชน์ต่อศาลยุติธรรมมากที่สุด สามารถสรุปได้ดังนี้

- (1) ใช้วิธีเลือกแบบเดียวกันกับการเลือกประธานาธิบดีประเทศฝรั่งเศส โดยเลือกมาจากผู้พิพากษาที่มีสิทธิได้รับการเลือกสรรมาจำนวนหนึ่งก่อน แล้วจึงให้มีการเลือกอีกครั้งเพื่อป้องกันการบดบังโหวด
- (2) ควรเลือกเฉพาะผู้ประสงค์จะเป็น ก.บ.ศ. ประจำชั้นศาล โดยเปิดรับสมัคร พร้อมให้เสนอนโยบายที่เป็นลายลักษณ์อักษร โดยจัดลำดับความสำคัญ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชน ศาลยุติธรรม และบุคลากรในศาลยุติธรรมตามลำดับ
- (3) จัดให้มีการประเมินผลการทำงานทุก 2 ปี และแสดงผลการทำงานให้ผู้พิพากษาทั่วประเทศทราบ
- (4) ใช้วิธีการลงและนับคะแนนเช่นเดียวกันกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.)
- (5) ให้มีการหาเสียง และจัดให้มีการเลือกตั้ง
- (6) ไม่ให้มีการหาเสียง เพื่อป้องกันการได้เปรียบเสียเปรียบ โดยอาศัยความสัมพันธ์ของบุคคลกับมีผลประโยชน์และข้อต่อรองแอบแฝง ซึ่งจะทำให้มีการพัฒนาศาลยุติธรรมเป็นระบบอุปถัมภ์ ควรให้มีเพียงการแนะนำตัวเท่านั้น
- (7) ให้สำนักงานศาลยุติธรรม เป็นผู้จัดทำสื่อเผยแพร่รายชื่อผู้ประสงค์จะได้รับการเลือกสรรเป็น ก.บ.ศ. พร้อมคุณสมบัติ ผลงาน และวิสัยทัศน์

(8) ควรลงสมัครเป็นกลุ่มที่มีนโยบายใกล้เคียงกัน เพราะการบริหารต้องมีแนวทางที่ชัดเจนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน จะได้มองเห็นทิศทางการทำงานในช่วง 2 ปีที่ดำรงตำแหน่งอย่างชัดเจน

(9) มีคณะกรรมการสรรหา ทำการสรรหาแล้วจัดให้ผู้พิพากษาที่มีสิทธิเลือกทำการเลือกสรรอีกครั้ง

(10) ใช้วิธีหยั่งเสียงจากผู้ประสงค์จะได้รับการเลือกสรร จากนั้นจัดให้มีการลงมติเลือกสรรอีกครั้งหนึ่ง

(11) ผู้พิพากษาชั้นศาลใดมีสิทธิเลือก ก.บ.ศ. เฉพาะชั้นศาลนั้น

(12) เห็นควรให้มีการเลือกสรรโดยผู้พิพากษาที่มีสิทธิเลือกมาชั้นศาลละ 6-8 คน จากนั้นให้ที่ประชุมศาลฎีกาคัดเลือกให้เหลือชั้นศาลละ 4 คน

4.5 ระดับการมีธรรมาภิบาลในการใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม (ก.บ.ศ.) ที่ผ่านมา

ตารางที่ 4.17 ระดับการมีธรรมาภิบาลในการใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม

(N = 147)

การใช้อำนาจตามบทบาทอำนาจหน้าที่ของ ก.บ.ศ.	เป็นไปตามข้อคำถาม						ค่าเฉลี่ย	S.D.
	อย่างมาก		ปานกลาง		น้อย/ไม่เป็นไปตามนั้น			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
1 การออกระเบียบ ประกาศต่างๆ มีหลักการที่ชัดเจน เหมาะสม เป็นธรรม และเอื้ออำนวยต่อการนำไปปฏิบัติ	52	35.9	85	58.6	8	5.5	2.30	0.56
2 การพิจารณาให้ความเห็นชอบในการเสนอร่างกฎหมายต่อคณะรัฐมนตรี มีการพิจารณาถ้อยแถลงอย่างรอบคอบ ชัดเจน หลักความชอบธรรม เป็นธรรม	55	37.9	80	55.2	10	6.9	2.31	0.59
3 มีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้พิพากษาและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปใช้ประกอบการพิจารณา	42	29.0	65	44.8	38	26.2	2.02	0.74
4 การพิจารณาให้ความเห็นชอบในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายของศาลเป็นไปอย่างโปร่งใส รอบคอบ คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม	59	40.7	71	49.0	15	10.3	2.30	0.64

ตารางที่ 4.17 ระดับการมีธรรมาภิบาลในการใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม
(ต่อ)

	การใช้อำนาจตามบทบาทอำนาจหน้าที่ของ ก.บ.ศ.	เป็นไปตามข้อคำถาม						ค่าเฉลี่ย	S.D.
		อย่างมาก		ปานกลาง		น้อย/ไม่เป็นไปตามนั้น			
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
5	การพิจารณาให้ความเห็นชอบในการจัดสรรงบประมาณสำหรับการจัดซื้อพัสดุ อุปกรณ์ เป็นไปอย่างคุ้มค่า และคำนึงถึงประโยชน์ในการใช้สอย	49	33.8	64	44.1	32	22.1	2.11	0.74
6	การพิจารณาแต่งตั้งบุคคลและคณะบุคคลเพื่อรับผิดชอบหรือกระทำการใด ๆ แทน มีการยึดถือหลักความรู้ความสามารถ ความเหมาะสม ยุติธรรม	43	29.7	75	51.7	27	18.6	2.11	0.68
7	การวางแผนกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการบริหารงานราชการของศาลมีการเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วม โดยการรับฟัง ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะต่าง ๆ	32	22.1	78	53.8	35	24.1	1.97	0.68
8	การปฏิบัติหน้าที่ของ ก.บ.ศ. ไม่ว่าจะเป็นการพิจารณาออกระเบียบ กฎเกณฑ์ กฎหมาย นโยบาย แผนงาน มีการเปิดเผยข้อมูลให้สาธารณชนได้รับทราบ	40	27.6	80	55.2	25	17.2	2.10	0.66

ตารางที่ 4.17 ระดับการมีธรรมาภิบาลในการใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม
(ต่อ)

	การใช้อำนาจตามบทบาทอำนาจ หน้าที่ของ ก.บ.ศ.	เป็นไปตามข้อคำถาม						ค่า เฉลี่ย	S.D.
		อย่างมาก		ปานกลาง		น้อย/ไม่เป็นไป ตามนั้น			
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
9	การทำหน้าที่ของ ก.บ.ศ. สามารถตรวจสอบได้จาก สาธารณชน	32	22.1	76	52.4	37	25.5	1.96	0.69
10	ก.บ.ศ. ทุกท่านมีความตระหนัก ถึงภาระหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติและ มีจิตสำนึกแห่งความรับผิดชอบ ในสิ่งที่คิด ตัดสินใจและกระทำ	47	32.4	85	58.6	13	9.0	2.23	0.60
11	ก.บ.ศ. ทุกท่านปฏิบัติหน้าที่ อย่างสุจริต เที่ยงธรรม คำนึงถึง ผลประโยชน์ของราชการ และ ประชาชนเป็นที่ตั้ง	53	36.6	72	49.7	20	13.8	2.22	0.67
12	ก.บ.ศ. ทุกท่านใช้อำนาจหน้าที่ ในการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ต่าง ๆ โดยไม่มีผลประโยชน์ ส่วนตัวอยู่เบื้องหลัง	54	37.2	69	47.6	22	15.2	2.22	0.69
13	ก.บ.ศ. ทุกท่านมีความซื่อสัตย์ สุจริต มีคุณธรรม จริยธรรม	68	46.9	59	40.7	18	12.4	2.34	0.69
14	ก.บ.ศ. ทุกท่านมีวินัย เคารพ กฎหมาย และตนเอง	63	43.4	64	44.1	18	12.4	2.31	0.68

ค่าเฉลี่ย = 2.18 S.D. = 2.49

จากตารางที่ 4.17 พบว่า เมื่อมองในภาพรวม ผู้พิพากษาที่ตอบแบบสอบถามเห็นว่าในระยะเวลาที่ผ่านมา การใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.18) และเมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละประเด็นแล้วพบว่า ประเด็นที่ผู้พิพากษาที่ตอบแบบสอบถามเห็นว่าการใช้อย่างมีธรรมาภิบาลในระดับสูง มี 1 ประเด็น คือ เห็นว่า

คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม (ก.บ.ศ.) ทุกท่านมีความซื่อสัตย์ สุจริต มีคุณธรรมจริยธรรม มากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34)

ส่วนประเด็นอื่น ๆ ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าการใช้หลักธรรมาภิบาลระดับปานกลาง มีรายละเอียดดังนี้ ก.บ.ศ. ทุกท่านมีวินัย เคารพกฎหมาย เคารพตนเอง และพิจารณาให้ความเห็นชอบในการเสนอร่างกฎหมายต่อคณะรัฐมนตรี มีการพิจารณากลับกรองอย่างรอบคอบ ยึดถือหลักความชอบธรรมและเป็นธรรมในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.31 เท่ากัน) รวมถึงการออกระเบียบ ประกาศต่าง ๆ มีหลักการที่ชัดเจน เหมาะสม เป็นธรรม และเอื้ออำนวยต่อการนำไปปฏิบัติ และพิจารณาให้ความเห็นชอบในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายของศาลเป็นไปอย่างโปร่งใส รอบคอบ คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.30 เท่ากัน)

นอกจากนี้ ผู้พิพากษา ยังเห็นว่า ก.บ.ศ. ทุกท่านมีความตระหนักถึงภาระหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ มีจิตสำนึกแห่งความรับผิดชอบในสิ่งที่คิด ตัดสินใจและกระทำ และปฏิบัติหน้าที่อย่างสุจริต เทียบธรรม คำนึงถึงผลประโยชน์ของราชการ ตลอดจนประชาชนเป็นที่ตั้ง ใช้อำนาจหน้าที่ในการพิจารณาอนุมัติ อนุญาตต่าง ๆ โดยไม่มีผลประโยชน์ส่วนตัวอยู่เบื้องหลัง มีการพิจารณาให้ความเห็นชอบในการจัดสรรงบประมาณสำหรับการจัดซื้อพัสดุ อุปกรณ์ เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ เป็นไปอย่างคุ้มค่า และคำนึงถึงประโยชน์ในการใช้สอย รวมถึงแต่งตั้งบุคคลและคณะบุคคลเพื่อการรับผิดชอบหรือกระทำการใด ๆ แทน มีการยึดถือหลักความรู้ความสามารถ ความเหมาะสม ยุติธรรม มีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้พิพากษาและผู้เกี่ยวข้องเพื่อนำไปใช้ประกอบการพิจารณา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.23 2.22 2.11 และ 2.02 ตามลำดับ)

ส่วนการปฏิบัติหน้าที่ของ ก.บ.ศ. ไม่ว่าจะเป็นการพิจารณาออกระเบียบ กฎเกณฑ์ กฎหมาย นโยบาย แผนงาน มีการเปิดเผยข้อมูลให้สาธารณชนได้รับทราบ การวางแผนกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการบริหารงานราชการของศาลมีการเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วม โดยการรับฟัง ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะต่าง ๆ หรือการทำหน้าที่ของ ก.บ.ศ. ก็สามารถตรวจสอบได้จากสาธารณชน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.10 1.97 และ 1.96 ตามลำดับ) ถือเป็นการใช้หลักธรรมาภิบาลในระดับปานกลางเช่นกัน

4.6 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม (ก.บ.ศ.)

ตารางที่ 4.18 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม

(N = 147)

	อำนาจหน้าที่ของ ก.บ.ศ.	ใช่		ไม่ใช่	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	กำกับ ดูแลและออกกระเบียบ ประกาศ หรือมติ เพื่อการบริหารราชการศาลยุติธรรมในส่วนของการบริหารราชการและงานธุรการของสำนักงานศาลยุติธรรม	132	91.0	13	9.0
2	มีอำนาจยับยั้งการบริหารราชการของศาลยุติธรรม หรือสำนักงานศาลยุติธรรม	84	57.9	61	42.1
3	ให้ความเห็นชอบในการเสนอร่างกฎหมายที่เกี่ยวกับการบริหารราชการ และการอำนวยความสะดวกยุติธรรมแก่ประชาชนของศาลยุติธรรม	111	76.6	34	23.4
4	พิจารณาให้ความเห็นชอบในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายในการบริหารราชการของศาลยุติธรรม และสำนักงานศาลยุติธรรม	128	88.3	17	11.7
5	พิจารณาให้ความเห็นชอบในการบริหารจัดการงบประมาณและการพัสดุของศาลยุติธรรม และสำนักงานศาลยุติธรรม	127	87.6	18	12.4
6	กำหนดวันทำงาน วันหยุดราชการ และการลาหยุดราชการ	91	62.8	53	36.6
7	กำหนดให้มีตรา สัญลักษณ์ หรือเครื่องหมาย เพื่อใช้ในการบริหารราชการศาลยุติธรรม และกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการในการทำและใช้	107	73.8	37	25.5

ตารางที่ 4.18 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม (ต่อ)

	อำนาจหน้าที่ของ ก.บ.ศ.	มี		ไม่มี	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
8	แต่งตั้งบุคคล หรือคณะบุคคลให้ทำการใดๆ แทน และกำหนดเบี้ย ประชุมหรือ ค่าตอบแทนให้	106	73.1	39	26.9
9	กำกับดูแลการบริหารราชการศาลยุติธรรม ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหาร ราชการศาลยุติธรรม หรือกฎหมายอื่น	121	83.4	24	16.6
10	พิจารณาเกี่ยวกับการแต่งตั้ง การ โยกย้าย แต่งตั้ง การเลื่อนตำแหน่ง รวมทั้งการ ลงโทษข้าราชการตุลาการ	100	69.0	45	30.3
11	ควบคุมข้าราชการตุลาการให้อยู่ในกรอบ แห่งจริยธรรม	99	68.3	46	31.7

คะแนนสูงสุด = 11 คะแนนต่ำสุด = 0 ค่าคะแนนเฉลี่ย = 7.84

จากตารางที่ 4.18 พบว่า เมื่อมองในภาพรวม ผู้พิพากษาที่ตอบแบบสอบถามมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม (ก.บ.ศ.) ระดับ มาก (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 7.84)

เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละประเด็นแล้วพบว่า ผู้พิพากษามีความรู้ความเข้าใจ มากกว่าร้อยละ 60.0 เกือบทุกประเด็น (8 ประเด็น จากทั้งหมด 11 ประเด็น) และมีความรู้ความ เข้าใจเฉลี่ยร้อยละ 70.6 ส่วนในรายละเอียดพบว่า ผู้พิพากษาที่ตอบแบบสอบถาม ร้อยละ 91.0 เห็นว่า ก.บ.ศ. มีหน้าที่ในการกำกับ ดูแล และออกกระเบียบ ประกาศ หรือมติ เพื่อการบริหารราชการ ศาลยุติธรรมในส่วนของการบริหารราชการและงานธุรการของสำนักงานศาลยุติธรรม มากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 88.3 เห็นว่า ก.บ.ศ. มีหน้าที่พิจารณาให้ความเห็นชอบในการจัดทำงบประมาณ รายจ่ายในการบริหารราชการของศาลยุติธรรม และสำนักงานศาลยุติธรรม และเห็นว่า ก.บ.ศ. มี หน้าที่พิจารณาให้ความเห็นชอบในการบริหารจัดการงบประมาณและการพัสดุของศาลยุติธรรม และสำนักงานศาลยุติธรรม รวมไปถึงกำกับดูแลการบริหารราชการศาลยุติธรรมให้เป็นไปตาม

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรม หรือกฎหมายอื่น คิดเป็นร้อยละ 87.6 และ 83.4

นอกจากนี้ ร้อยละ 76.6 เห็นว่า ก.บ.ศ. มีหน้าที่ให้ความเห็นชอบในการเสนอร่างกฎหมาย ที่เกี่ยวกับการบริหารราชการ และการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนของศาลยุติธรรม ร้อยละ 73.8 เห็นว่ามีหน้าที่กำหนดให้มีตรา สัญลักษณ์ หรือเครื่องหมาย เพื่อใช้ในการบริหารราชการศาลยุติธรรม และกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการในการทำและใช้ และร้อยละ 73.1 แต่งตั้งบุคคล หรือ คณะบุคคลให้ทำการใด ๆ แทน และกำหนดเบี้ย ประชุมหรือค่าตอบแทนให้

ในเรื่องการกำหนดวันทำงาน วันหยุดราชการ และการลาหยุดราชการและเรื่องอำนาจ ขยับยั้งการบริหารราชการของศาลยุติธรรม หรือสำนักงานศาลยุติธรรม มีทั้งผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจ และผู้ที่ไม่มีความรู้ความเข้าใจในสัดส่วนที่ไม่แตกต่างกันนัก โดยผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจ คิดเป็น ร้อยละ 62.8 และ 57.9 ตามลำดับ

อย่างไรก็ตาม ส่วนเรื่องในการพิจารณาการโยกย้าย การแต่งตั้ง การเลื่อนตำแหน่งการ ลงโทษ รวมทั้งการลงโทษข้าราชการตุลาการ กับการควบคุมข้าราชการตุลาการให้อยู่ในกรอบแห่ง จริยธรรม ซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม (ก.ต.) ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่คิดว่าเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม (ก.บ.ศ.) คิดเป็นร้อยละ 69.0 และ 68.3 ตามลำดับ

4.7 การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานของการศึกษาในครั้งนี้ มี 3 ข้อ

ข้อที่ 1 ผู้พิพากษามีทัศนคติไปในทางไม่เห็นด้วยกับวิธีการสรรหาและเลือกกรรมการ บริหารศาลยุติธรรมประจำชั้นศาลที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

ข้อที่ 2 การตัดสินใจในการเลือกกรรมการบริหารศาลยุติธรรมประจำชั้นศาลยึดหลัก อุปถัมภ์มากกว่าคุณธรรม

ข้อที่ 3 การใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม มีความสอดคล้อง กับหลักธรรมาภิบาลในระดับน้อย

สมมติฐานข้อที่ 1 ผู้พิพากษามีทัศนคติไปในทางไม่เห็นด้วยกับวิธีการสรรหาและเลือกกรรมการบริหารศาลยุติธรรมประจำชั้นศาลที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

การทดสอบสมมติฐานข้อ 1 ที่ว่าผู้พิพากษามีทัศนคติไปในทางไม่เห็นด้วยกับวิธีการสรรหาและเลือกกรรมการบริหารศาลยุติธรรมประจำชั้นศาลที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

การทดสอบสมมติฐานข้อนี้ ผู้วิจัยได้นำค่าสถิติ (T-test) มาทดสอบสมมติฐาน โดยผู้วิจัยนำค่าคะแนนเฉลี่ยจากความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับวิธีการสรรหาและเลือกกรรมการบริหารศาลยุติธรรมประจำชั้นศาลที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน มาเปรียบเทียบเป็นค่าเฉลี่ยที่กำหนดไว้ว่าไม่เห็นด้วยคือ 1.66 และกำหนดค่าระดับความเชื่อมั่น (ระดับนัยสำคัญ) ที่ 0.01

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้กำหนดสมมติฐานทางสถิติไว้ดังนี้

H_1 : ผู้พิพากษามีทัศนคติไปในทางไม่เห็นด้วยกับวิธีการสรรหาและเลือกกรรมการบริหารศาลยุติธรรมประจำชั้นศาลที่ใช้อยู่ในปัจจุบันหรือถ้าค่าที่คำนวณได้จากแบบสอบถามมีค่าน้อยกว่า 1.66 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 หรือ $H_1: \mu < 1.66$

H_0 : ผู้พิพากษามีทัศนคติไปในทางที่ค่อนข้างเห็นด้วยกับวิธีการสรรหาและเลือกกรรมการบริหารศาลยุติธรรมประจำชั้นศาลที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน หรือถ้าค่าที่คำนวณได้จากแบบสอบถาม มีค่ามากกว่า 1.66 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 หรือ $H_0: \mu > 1.66$

ตารางที่ 4.19 ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบค่าสถิติที (T- Value) กับทัศนคติของผู้พิพากษามีหลักเกณฑ์และวิธีการในการสรรหาและเลือกกรรมการบริหารศาลยุติธรรมประจำชั้นศาล (ก.บ.ศ.)

ทัศนคติของผู้พิพากษาต่อการสรรหาและเลือก ก.บ.ศ.	Test Value = 1.66						
	ค่า t	df	Mean	Sig.	Mean Difference	99% Confident Interval of the Difference	
						Lower	Upper
	61.331	144	2.73	0.000	1.0797	1.03	1.12

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ผู้พิพากษามีทัศนคติไปในทางที่ค่อนข้างเห็นด้วยกับวิธีการสรรหา และเลือกกรรมการบริหารศาลยุติธรรมประจำชั้นศาลที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน โดยภาพรวมทัศนคติของผู้พิพากษา มีค่า t เท่ากับ 61.331 ค่า df เท่ากับ 144 และมีระดับนัยสำคัญที่ 0.01 เท่ากับ 0.000

ดังนั้น จากการทดสอบสมมติฐาน แสดงว่า ขอมรับ H_0 ปฏิเสธ H_1 คือ ผู้พิพากษามีทัศนคติไปในทางที่ค่อนข้างเห็นด้วยกับวิธีการสรรหาและเลือกกรรมการบริหารศาลยุติธรรมประจำชั้นศาลที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

และในการสอบถามความคิดเห็นของผู้พิพากษาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการในการสรรหาและเลือกกรรมการบริหารศาลยุติธรรมประจำชั้นศาล (ก.บ.ศ.) สามารถสรุปผลการศึกษาได้ว่าผู้พิพากษาที่ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับหลักเกณฑ์และวิธีการในการสรรหาและเลือก ก.บ.ศ. ในทุกๆ ประเด็นของการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการและวิธีการในการสรรหา โดยเฉพาะการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าร่วมสังเกตการณ์ในการนับคะแนนเพื่อความโปร่งใส และให้มีการประกาศชื่อผู้ได้รับเลือกต่อหน้าผู้ซึ่งอยู่ ณ ที่ทำการตรวจนับคะแนน และปิดประกาศรายชื่อไว้ด้วย ตามตารางที่ 4.10 จะเห็นว่ามีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.73 ซึ่งผลตรงกันข้ามกับสมมติฐานของการศึกษาที่ตั้งไว้ ดังนั้นปฏิเสธสมมติฐานข้อแรก

สมมติฐานข้อที่ 2 การตัดสินใจในการเลือกกรรมการบริหารศาลยุติธรรมประจำชั้นศาลยึดหลักอุปถัมภ์มากกว่าคุณธรรม

การทดสอบสมมติฐานข้อ 2 ที่ว่า การตัดสินใจในการเลือกกรรมการบริหารศาลยุติธรรมประจำชั้นศาลยึดหลักอุปถัมภ์มากกว่าคุณธรรม ผู้วิจัยได้นำค่าสถิติ One - Sample T-test เพื่อวิเคราะห์ระดับการใช้ระบบอุปถัมภ์และระบบคุณธรรม โดยกำหนดค่าระดับนัยสำคัญที่ 0.01 และค่าทดสอบไว้ที่ 1.66 ได้กำหนดสมมติฐานทางสถิติไว้ดังนี้

H_0 : การตัดสินใจในการเลือกกรรมการบริหารศาลยุติธรรมประจำชั้นศาลยึดหลักอุปถัมภ์น้อยกว่าหลักคุณธรรม ถ้าค่าที่คำนวณได้มีค่ามากกว่าค่าที่กำหนด (1.66) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 หรือ $H_1: \mu > 1.66$

H_1 : การตัดสินใจในการเลือกกรรมการบริหารศาลยุติธรรมประจำชั้นศาลยึดหลักอุปถัมภ์มากกว่าหลักคุณธรรม ถ้าค่าที่คำนวณได้จากแบบสอบถาม มีค่าน้อยกว่า 1.66 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 หรือ $H_1: \mu < 1.66$

ตารางที่ 4.20 ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบค่าสถิติ (T- Value) กับเกณฑ์การใช้ระบบคุณธรรมและระบบอุปถัมภ์ในการตัดสินใจในการเลือกกรรมการบริหารศาลยุติธรรมประจำชั้นศาล

การใช้ระบบ คุณธรรม และระบบอุปถัมภ์	Test Value = 1.66						
	ค่า t	df	Mean	Sig.	Mean Difference	99% Confident Interval of the Difference	
						Lower	Upper
	20.122	144	2.15	0.000	0.4960	0.447	0.544

จากตารางที่ 4.20 พบว่า การตัดสินใจในการเลือกกรรมการบริหารศาลยุติธรรมประจำชั้นศาลยึดหลักคุณธรรมมากกว่าหลักอุปถัมภ์ โดยภาพรวมการตัดสินใจในการเลือกกรรมการบริหารศาลยุติธรรมประจำชั้นศาล มีค่า t เท่ากับ 20.122 ค่า df เท่ากับ 144 และมีระดับนัยสำคัญที่ 0.01 เท่ากับ 0.000

ดังนั้น จากการทดสอบสมมติฐาน แสดงว่า ยอมรับ H_0 ปฏิเสธ H_1 ผู้พิพากษาผู้ตอบแบบสอบถามได้ตัดสินใจเลือกกรรมการบริหารศาลยุติธรรมประจำชั้นศาลมีการยึดหลักคุณธรรมมากกว่าหลักอุปถัมภ์

ในการเลือกบุคคลมาเป็นกรรมการบริหารศาลยุติธรรมประจำชั้นศาล เหตุผลประกอบ การตัดสินใจของผู้พิพากษาที่ตอบแบบสอบถามในการเลือกบุคคลมาเป็นกรรมการบริหารศาลยุติธรรมประจำชั้นศาล ได้ยึดหลักหลักคุณธรรมมากกว่าหลักอุปถัมภ์ กล่าวคือ ผู้พิพากษาใช้ระบบคุณธรรมเป็นเกณฑ์ประกอบการพิจารณาตัดสินใจ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวมจัดอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง

ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานข้อที่ 2 ที่กล่าวว่า การตัดสินใจในการเลือกกรรมการบริหารศาลยุติธรรมประจำชั้นศาลยึดหลักอุปถัมภ์มากกว่าหลักคุณธรรม

สมมติฐานข้อที่ 3 การใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมมีความสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลในระดับน้อย

การทดสอบสมมติฐานข้อ 3 ที่ว่า การใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมมีความสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลในระดับน้อย ผู้วิจัยได้นำค่าสถิติ (T-test) มาทดสอบสมมติฐาน โดยผู้วิจัยนำค่าคะแนนเฉลี่ยจากความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมมาเปรียบเทียบเป็นค่าเฉลี่ยที่กำหนดไว้ว่าไม่เห็นด้วยคือ 1.66 และกำหนดค่าระดับความเชื่อมั่น (ระดับนัยสำคัญ) ที่ 0.01

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้กำหนดสมมติฐานทางสถิติไว้ดังนี้

H_1 : การใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมมีความสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลในระดับต่ำ/น้อย หรือถ้าค่าที่คำนวณได้จากแบบสอบถามมีค่าน้อยกว่า 1.66 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 หรือ $H_1: \mu < 1.66$

H_0 : การใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมมีความสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลในระดับปานกลางขึ้นไปหรือถ้าค่าที่คำนวณได้จากแบบสอบถามมีค่ามากกว่า 1.66 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 หรือ $H_0: \mu > 1.66$

ตารางที่ 4.21 ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบค่าสถิติที (T-Value) กับการใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมมีความสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล

การใช้อำนาจหน้าที่ สอดคล้องกับหลัก ธรรมาภิบาล	Test Value = 1.66						
	ค่า t	df	Mean	Sig.	Mean Difference	99% Confident Interval of the Difference	
						Lower	Upper
	12.992	144	2.18	0.000	5.228	0.4432	0.6032

จากตารางที่ 4.21 พบว่า การใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมมีความสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลในระดับไม่น้อย โดยภาพรวมการใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมมีความสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล มีค่า t เท่ากับ 12.992 ค่า df เท่ากับ 144 และมีระดับนัยสำคัญที่ 0.01 เท่ากับ 0.000

ดังนั้น จากการทดสอบสมมติฐานแสดงว่า ขอมรับ H_0 ปฏิเสธ H_1 คือ การใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมมีความสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลในระดับไม่น้อย

และจากการสอบถามข้อมูลจากผู้พิพากษาเกี่ยวกับในการใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมที่ผ่านมา ผู้พิพากษาที่ตอบแบบสอบถามเห็นว่าการใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลในระดับปานกลาง ตามตารางที่ 4.17 โดยค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.18 กล่าวคือ การใช้อำนาจของ กบศ. มีความสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลในระดับปานกลาง ดังนั้น สมมติฐานจึงได้รับการปฏิเสธ